1857. N° 11 . C.

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG 10 JULIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het Jaar; de afzonderlijke Nommers worden tegen 16 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 9 Julij.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld om mede te deelen, dat op het eerste Dames Concert van *Musis Sacrum*, hieronder vermeld, onderscheidene zangstukken, zoo met als zonder begeleiding van instrumenten, ten gehoore zullen worden gebragt door de, ook buitenaf met roem bekende Leydsche *Liedertafel de Avondster*, en dat een voornaam Amsterdamsch toonkunstenaar, de Heer J. Heuckeroth, zich als obligatist op de ventiel-trompet zal laten hooren. Ook voor de orcheststukken belooft het, in getal-sterkte en degelijkheid uitgebreide orchest, door onderscheidene repetities geoefend, eene goede uitvoering. Wij wenschen der hernieuwde vereeniging op haar eerste Concert een gelukkig slagen, en houden ons verzekerd, dat de Commissie hare pogingen, door de belangstelling harer stadgenooten zal erkend zien.

— Vergelijkende Staat van de zuivere opbrengst der opcenten en eigene middelen, ten behoeve dezer gemeente geheven, gedurende de maanden Junij 1856 en 1857, alsmede van die opbrengst over de zes eerste maanden dier beide jaren.

MIDDELEN.	Zuivere opbrengst over de maand Junij.		Zuivere opbrengst over de 6 eerste maanden.	
	1856	1857	1856	1857
Geslagt (*bij opcenten en invoer*)	f 1520.86½	f 1451.70	f 10140.33	f 10387.65
Binnenl. Gedistilleerd (*idem*)	5382.65½	3898.19	19493.03	23551.19½
Buitenl. Gedistilleerd (*idem*)	1418.68	110.13½	1879.77½	1092.69½
Likeuren (*idem*)	994.84	32.49	1013.17	113.90½
Gemaal (*eigen middel*)	4567.10	4845.58	28435.67½	28277.00
Wijn, Fruit- en Kunstwijn (*id.*)	1796.80	1283.40	6840.77½	8690.77½
Turf (*idem*)	»	929.52½	»	1026.04½
Steenkolen (*idem*)	»	955.90	»	993.90
Brandhout (*idem*)	»	447.35	»	578.85
	f 15680.94	f 13960.18	f 67802.75½	f 74712.07½

— Uit alle oorden des lands komen, zooals te voorzien was, treurige berigten in, omtrent de onheilen door het onweder van Zondag ll. veroorzaakt. Menigvuldig zijn de plaatsen waar door den bliksem brand is ontstaan. Niet minder groot is de schade door den hagelslag veroorzaakt. Alles op te sommen zoude eene tamelijk lange lijst opleveren. Niet onbelangrijk is echter het volgende dat uit Arnhem gemeld wordt. Tegen half negen ure zag men uit het zuid-westen een onweder opzetten, dat langzaam naderende, een uur later de stad bereikte; er begon een stortregen te vallen, die weldra vergezeld werd door een hagelslag, zoo ontzettend als zich niemand kan herinneren te hebben beleefd. Hagelsteenen, gemiddeld ter grootte van duiveneijeren en sommige zoo groot als hoendereijeren, voortgezweept door den wind, overstemden het rollen van den donder in hunnen val op de daken en huizen. Wij hebben o. a. een ruit gezien, waarin door een hagelsteen, als door een kogel, een cirkelvormig gat van 8½ Ned. duim middellijn geslagen was. Hoewel de bui slechts korten tijd boven deze stad hing, is de verwoesting welke die regen van ijsbrokken aanrigtte, zeer groot. Een tal van vogels vond men overal dood onder de boomen. De schade aan boom- en veldgewassen is onberekenbaar. Men vindt geheele velden, waarop de oogst is verpletterd. Ook de schade in de stad is zeer groot. In sommige straten, onder het bereik van den wind, kan men moeijelijk huizen vinden, waarvan niet de meeste, zoo niet alle ruiten, op alle verdiepingen zijn ingehageld. Onder de gebouwen, die het meest geleden hebben, behooren vooral het gouvernementsgebouw, het paleis van justitie, het huis van burgerlijke en militaire verzekering, de groote societeit en Musis Sacrum. In het laatstgenoemde bevond zich juist een talrijk en aanzienlijk publiek, dat een concert bijwoonde. Wanneer men weet dat het middengedeelte der kap van dat gebouw geheel uit glas bestaat, dat natuurlijk spoedig, door den zwaren hagel verbrijzeld, naar beneden kwam, dan kan men zich de ontsteltenis voorstellen der honderden aldaar aanwezigen. Gelukkig werd niemand door dien glas regen gekwetst. De stad zelve is vol bedrijvigheid; de armen verzamelen het glas, om het te verkoopen voor weinige centen. De ingezetenen twisten om de glazenmakersknechts en bazen, want deze kunnen alles zoo spoedig niet herstellen. Daarenboven is er in de stad geen genoegzame voorraad glas voorhanden om de verbrijzelde ruiten te vervangen; ook op de buitenplaatsen zijn alle broeiramen en alle schepilichten en lantaarns vernield, zoodat men Amsterdam en Rotterdam te hulp heeft geroepen, men verwacht van daar een grooten toevoer.

In den omtrek is het niet minder treurig gesteld. Te Velp raapte men 5 stukken ijs op, die te zamen op de schaal gelegd, de zwaarte hadden van 1 Ned. ℔. Vooral in Beekhuizen en op Rozendaal ontlastte de bui zich op eene vreeselijke wijze. In eerstgenoemde plaats toch vond men stukken, waarmede men een rijksdaalder geheel kon bedekken. Op het Lange Water, bij den Heer Wilke, zijn 2000 ruiten stuk geslagen.

De schade in onderscheidene streken van Gelderland aan de tabak toegebragt is voor alsnog onberekenbaar. In de omstreken van Opheusden wordt zulks op f 30 à f 40,000 begroot.

In Friesland is mede op verschillende plaatsen brand ontstaan. Nabij Leeuwarden is de houtzaagmolen van den Heer Kuipers Jr. afgebrand, alsmede eene boerenplaats, toebehoorende aan Jhr. Eysinga, in de Oldouwer, aan het Tjeukemeer.

Te Steenwijk en omstreken woedden de buijen van circa 10 tot 4 uren des morgens. Door een hoos werd een 6-tal zware stammen, die op een rei stonden, eensklaps uit den grond gerukt; een populier is 2 ellen boven den grond opgespleten. Onder een lindeboom, voor de stad vond men des Maandags morgens 47 musschen dood liggen.

In Noordbrabant heeft de bui zich vroeger dan elders ontlast. Te Rozendaal en omstreken heeft de hagel aan de te veld staande vruchten, en voornamelijk aan de boekweit onnoemelijke schade toegebragt; op de breedte van omtrent een half uur, zijn de velden, die kort te voren een overvloedigen oogst beloofden, geheel vernield, en wel in zulk eene mate dat men nauwelijks herkennen kan, wat er op gestaan heeft. De regen was zoo hevig dat in een oogenblik alles onderliep; in sommige kelders stond zelfs tot 4 à 5 voet water. Ook te Doeveren en te Drunen ligt alles deerlijk verwoest op het land. Te Loon op Zand en Capelle is de boekweit geheel weg en in de rigting naar Gelderland schijnt het alsof het veldgewas is afgemaaid.

In Oost- en West-Vlaanderen (Belgie) heeft het onweder niet minder schade aangerigt dan hier te lande.

— In de *N. Rott. Cour.* leest men: Toen Zondag avond de vreeselijke onweersbui alhier losbarstte, werd er eene daad van menschlievendheid verrigt, die wij niet onvermeld mogen laten. Op den Singel nabij de Karnemelkshaven geraakte eene vrouw in het water en verdween oogenblikkelijk. Op het geschreeuw van haren man kwamen eenige personen te hulp en onder deze zekere D. Zwarteveld, die geen oogenblik aarzelde, om, niettegenstaande het geweldige onweder, te water te gaan; en die het geluk had de vrouw van een vrij zekeren dood te redden.

— Van het Kralingsche Veer wordt gemeld, dat gedurende de afgeloopen maand Junij alleen door de visscherijen de Merode en Eendragt, de aan den afslag aangebragte zalmen zijn verkocht geworden voor de belangrijke som van p. m. f 32,000. Deze aanmerkelijke opbrengst wordt veroorzaakt door den aanhoudenden grooten vangst en de hooge prijzen waarvoor de zalm wordt opgekocht. Vele zalmen worden naar Duitschland, doch het grootste gedeelte naar Engeland verzonden, omdat er in Schotland en Ierland zeer weinige worden gevangen.

— Te Arnhem ontdekte onlangs de koster der R. K. kerk in de Varkenstraat, nadat de dienst geëindigd en de kerk gesloten was, dat er zich nog iemand in de kerk bevond. Hij riep terstond de hulp der policie in, die spoedig zekeren S., een Duitscher, vond. Deze had zich in de kerk doen opsluiten en door middel van een baleintje, waaraan pik of eene dergelijke kleverige stof zat, de kerkbussen voor een goed gedeelte geledigd. Hij werd terstond in hechtenis genomen en heeft zijne misdaad reeds bekend.

— Door de Arr.-Regtbank te Middelburg is regtsingang, met bevel tot gevangenhouding, verleend tegen den bekenden P. J. van Eersel, verdacht van moedwillige brandstichting.

— Te 's Hertogenbosch heeft in de kerk van de H. Catharina een schrikkelijk ongeluk plaats gehad. 5 werklieden, stukadoors en metselaars, waren bezig met het schoonmaken van het plafond, toen eensklaps de stijger brak, de stellaadjen nederstortten en al de 5 personen in den val medegesleept werden. 4 zijn er met meerdere of mindere kneuzingen en wonden, waarvan geene gevaarlijk schijnen, naar huis vervoerd, terwijl de vijfde, een gehuwd man en vader van 5 kinderen, zoo zeer gekwetst werd, dat hij spoedig daarop overleed. Hem waren de ruggegraat en het borstbeen gebroken. De oorzaak van dit ongeluk moet toegeschreven worden aan het slechte hout en de zwakke zamenstelling van den stijger. Men verneemt nog, dat een der 4 eerste werklieden, met het hoofd op den vloer, is nedergekomen en voortdurend ijlende is. Van de zaak is procesverbaal opgemaakt en ter vervolging van den aannemer bij de regtbank ingeleverd.

— Uittreksel uit het verslag van Gedeputeerde Staten aan de Staten der provincie Zuidholland, over 1856.

Hoofdstuk I. *Bevolking*. In de 208 verschillende gemeenten zijn geboren 22,983 kinderen, waaronder 1158 onechte. Het getal der gestorvenen (hieronder begrepen die van personen, die hunne woonplaats niet hebben in de Gemeente) beliep 16,089. Het getal personen, die zich in eene Gemeente der Provincie, uit eene andere Provincie van het Rijk of uit den vreemde aldaar hebben neergezet, beliep 28,535, terwijl het getal personen, die eene Gemeente verlaten hebben, om zich te vestigen in eene andere Gemeente der Provincie, in eene andere Provincie van het Rijk of in den vreemde, 26,502 bedroeg.

De wettige bevolking op den 31sten Dec. 1856 beliep 606,392 en de feitelijke 612,031 zielen. Het getal huwelijken beliep 4786. Het getal scheidingen van tafel en bed 5, dat der echtscheidingen 20.

Wat de landverhuizingen aangaat, uit 43 Gemeenten dezer Provincie zijn 1856 naar Overzeesche gewesten vertrokken 347 personen, verdeeld als volgt: 95 hoofden van huisgezinnen (waaronder 12 welgestelden, 61 mingegoeden, 22 behoeftigen), 52 vrouwen, 196 kinderen, 4 dienstboden, te zamen 347, zijnde 62 meerder dan in 1855.

Hoofdstuk II. *Regeling en het bestuur van het prov. huishouden.* In de verdeeling der Provincie in kiesdistricten, ter benoeming der leden van de Provinciale Staten, aanwijzing der onderkiesdistricten, heeft in het jaar 1856 eenige verandering plaats gehad.

Volgens de doorloopende agenda zijn gedurende het jaar 1856 bij Gedep. Staten ingekomen 8478 stukken, dat is 1298 meerder dan in 1855. Die vermeerdering is voornamelijk toe te schrijven aan de veelvuldig gewisselde stukken, ter zake van de herziening van het stelsel van Plaatselijke belasting in een groot aantal gemeenten.

Wat de finantien van de Provincie betreft, de kosten van het Prov. Bestuur, voor zoo veel het Rijksbestuur aangaat, hebben bedragen *f* 68,135.70, zoodat een te kort is ontstaan van *f* 785.70; hetgeen eeniglijk daaraan moet worden toegeschreven, dat, behalve twee gewone, ook drie buitengewone Vergaderingen der Staten zijn gehouden, en waardoor voor den post voor reis- en verblijfkosten, ad *f* 6000, eene meerdere uitgaaf van *f* 868.80 is vereischt.

De begrooting der enkel Provinciale en Huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1855, heeft, ondanks de min gunstige verwachting, bevredigende uitkomst opgeleverd, daar de rekening van die dienst, een batig saldo aantoont van *f* 20,080.67½, welk bedrag alzoo, eene bate voor de dienst 1858, in de begrooting voor dat jaar als eerste post van ontvangst is uitgetrokken.

Met het oog op het medegedeelde, vermeenen Ged. Staten alzoo te mogen aannemen, dat de geldmiddelen der Provincie voortdurend in eenen bevredigenden toestand verkeeren.

Hoofdstuk III. *Huishouding der Gemeenten.* Na de uitvaardiging der wet van den 11den Julij 1855, waarbij het Haarlemmermeer in zijn geheel, met inbegrip van den ringdijk en de ringvaart, als eene afzonderlijke Gemeente tot de provincie Noordholland is gebragt, heeft de Minister van Binnenl. Zaken Gedep. Staten van Noordholland uitgenoodigd, het noodige voor te bereiden om door eene splitsing der gemeente Leimuiden, tot eene verbeterde grensscheiding tusschen de provincien Zuid- en Noordholland te geraken.

De behandeling dezer aangelegenheid heeft eenige vertraging ondervonden, doch de zaak is onlangs weder opgevat, en Gedep. Staten kunnen thans mede deelen, dat er een plan is voorbereid tot verandering der grensscheidingen tusschen de in Noordholland gelegene Gemeenten Leimuiden, Aalsmeer, Uithoorn en Nieuwer-Amstel, en toevoeging van Leimuiden aan Zuidholland, waartoe, volgens art. 2 der Grondwet, eene wet wordt vereischt, die zij hopen, dat eerlang door de Regering zal kunnen worden voorgedragen.

De gedurende het afgeloopen jaar plaats gehad hebbende verkiezingen voor de Gemeenteraden, zijn alle geregeld afgeloopen, en in geen enkel geval is de beslissing der Gedep. Staten ingeroepen, of zijn zij verpligt geweest ambtshalve tusschenbeide te treden.

Tegen de dienst der Gemeente-Ambtenaren zijn geene bezwaren bekend geworden, en in de vacatures, die in dat personeel hebben plaats gehad, is door de Gemeentebesturen voorzien.

Volgens de verslagen der Gemeentebesturen, bevinden de Archieven zich over het algemeen in eenen zeer goeden staat en werden de daarvan bestaande inventarissen steeds geregeld bijgehouden. Ook de regeling en beschrijving der boeken, charters en papieren, tot het Archief der gemeente Leyden behoorende, welke taak, blijkens het vorig verslag, voor den tijd van twee jaren werd opgedragen aan Jhr. W. J. C. Rammelman Elsevier, is gedurende het jaar 1856 met ijver en zorg voortgezet. Te 's Gravenhage is men druk werkzaam aan een alphabetisch register op de oude placaten en ordonnantien, en worden in behoorlijke orde gerangschikt al de rekeningen en verantwoordingen, die als onderdeelen der oude Gemeenterekeningen in dat archief te huis behooren, of die daarin bewaard worden als afkomstig van administratien, die aan het bestuur dier Gemeente rekenpligtig waren of nog zijn. *(Vervolg hierna).*

's GRAVENHAGE, 9 Julij.

Men verneemt dat de Minister van Justitie thans de, in de Afdeelingen der Tweede Kamer, ingebragte bedenkingen, tegen het ontwerp van wet tot nieuwe regeling der Regterlijke Magt, beantwoord en tevens dat ontwerp, op eenige punten, gewijzigd heeft. De wijzigingen betreffen den grondslag der voordragt niet. De afschaffing der Provinciale Hoven en de overdragt hunner regtspraak aan de Arrond.-Regtbanken zijn de grondslag van het wets-ontwerp gebleven. De gewigtigste wijzigingen zijn de volgende: 1°. ten aanzien van het door de Grondwet aan den Hoogen Raad opgedragen toezigt, op den algemeenen gang der regtspleging, is de Minister tot het thans bestaande stelsel van cassatie teruggekeerd. 2°. De bezoldiging der Kantonregters wordt vermeerderd, maar aan den anderen kant worden hunne emolumenten afgeschaft. Aan de ambtenaren, die met de waarneming van het O. M. bij de Kantongeregten belast zijn, wordt eene behoorlijke bezoldiging uit de schatkist toegelegd. Doch het getal Kantongeregten zal in het vervolg van tijd allengs verminderd worden. (*Res.bl.*)

— De vergadering der Prov. Staten is eergisteren door den Commissaris des Konings in deze provincie geopend. De Heer Conrad heeft, als nieuw benoemd lid der Staten, de gevorderde eeden afgelegd. Van den Heer van den Bergh van Heinenoord is berigt ingekomen, dat hij, uit hoofde van verandering van woonplaats, zijn ontslag neemt als lid der Staten.

Bij de vergadering zijn een groot aantal stukken ingekomen, o. a. een adres van het genootschap Mathesis Scientiarum Genitrix te Leyden, verzoekende eene tijdelijke tegemoetkoming uit de Prov. fondsen ten behoeve dier inrigting.

In de zitting van heden heeft de Voorzitter medegedeeld, dat hij van den Minister van Binnenl. Zaken de prealable kennisgeving heeft ontvangen, dat Z. M. het door de Staten van Zuid- en Noord-Holland vastgestelde reglement voor het Hoogheemraadschap van Rijnland heeft goedgekeurd.

— Bij de Tweede Kamer is ingekomen een wets-ontwerp tot wijziging der gemeente-wet, in zake de heffing van plaatselijke belastingen.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Woensdag 8 Julij.

Aan de orde is de behandeling van art. 22 al. 1—3 van de wet op het onderwijs. In de vorige zitting was daarover de beraadslaging reeds aangevangen en had de Heer Dommer van Poldersveldt zijn amendement, strekkende om in plaats van »opleiding tot alle Christelijke en maatschappelijke deugden," te lezen: »tot opwekking van godsdienstzin, vaderlandsliefde en alle maatschappelijke deugden," breedvoerig verdedigd. In deze zitting voerden het woord de HH. Zylker, van Reede van Oudshoorn, Blaupot ten Cate, Hoffman, Dommer van Poldersveldt en Vegelin van Claerbergen. Na hen was de Minister voor de R. K. Eeredienst aan het woord. Z. Exc. geeft den Heer Dommer van Poldersveldt in bedenking zijn amendement terug te nemen. De Minister gelooft, dat de formule van het amendement niet goed is, als zijnde te algemeen en te onbestemd. Des Ministers meening ten deze is, dat, wat men ook stelle, hetzij bevordering van godsdienst (naar het ontwerp van Reenen), opwekking van godsdienstzin (volgens het amendement van den Heer Dommer), of ook opleiding tot Christelijke en maatschappelijke deugden (zooals door de Regering is voorgesteld), of ook niets van dat alles, — alle gevaar voor eenzijdige rigting bij de wet niet kan worden voorgekomen, omdat het geldt uitvoering, practijk. De Regering wil echter geene eenzijdige rigting.

Na den Minister is het woord aan den Heer Luyben, die zegt, dat het voor den Katholiek een pijnlijk gevoel is, te moeten vragen de wegvalling van het woord *Christelijk*. Spr. acht de opname der uitdrukkingen in art. 22 eene bittere teleurstelling voor de Roomsch-Katholieken. Zij vleiden zich, dat art. 194 der Grondwet op eene loyale wijze ware toegepast, maar zij zullen, uit hoofde van dat artikel, hunne kinderen niet meer op de openbare school kunnen zenden, omdat zij allezins beducht zijn, dat van het voorschrift: opleiding tot Christelijke deugden wederom misbruik zal worden gemaakt en tot het leerstellige zal worden overgegaan.

Nadat de Heer van Lijnden genoemden spreker had beantwoord, zegt de de Heer Dommer vernomen te hebben dat beide uitdrukkingen en die van de Regering en de zijne gelijkelijk tot misbruik kunnen aanleiding geven, en dat hij daarom zijn amendement intrekt. Als hij echter geen waarborgen tegen misbruik verkrijgt, zal hij tegen de wet stemmen.

De Heer Hugenholtz betoogde vervolgens dat de gemengde school geenszins eene godsdienstlooze school is.

De Heer Thorbecke zegt weinig gestemd te zijn om te spreken. Hij heeft alle reden om jegens het ontwerp welwillend gezind te zijn. Hij wordt gedrongen kort te zijn. Hij zal twee stellingen ontwikkelen, om daarna tot zijne conclusie te komen. I. De overheid is in haar doen en laten evenmin afhankelijk van kerkgeloof, als het kerkgeloof dit mag zijn van de overheid. Van de oudste tijden af, was in de kerkelijke begrippen een bijzondere trek om in en buiten de kerk heerschappij te voeren, ook op hetgeen op een ander gebied van kennis lag. Als voorbeeld brengt hij zijne betrekking bij tot den Heer Groen. Zoolang het gold de vrijheid van onderwijs, was dat lid zijn bondgenoot; maar van het oogenblik af, dat deze aan zijn verlangen een officieel karakter wilde hebben gegeven, was de verwijdering en strijd onvermijdelijk. Dit nu acht hij strijdig 1°. met het wezen der volksschool; 2°. vooral met de vrijheid der kerk. II. Dat nu de overheid niet dienstbaar moet worden gemaakt aan de kerk, en omgekeerd niet de kerk aan de overheid, — wil dat zeggen, dat het Christendom vreemd is aan den Staat of aan hetgeen van Staatswege geschiedt? Ja, zoo de uitspraak geldt van hen, die zeggen: òf mijn geloof, òf ongeloof; hij, die het Christendom niet begrijpt even als ik, is geen Christen. Neen, zoo men het Christendom boven geloofseenheid erkent. Men heeft wel eens geestig en juist onderscheiden tusschen *ce qu'on voit et ce qu'on ne voit pas*. Hij gelooft, dat dit hier zeer toepasselijk is. De stille werking van het Christendom boven de verdeeldheid is grooter dan hetgeen men dagelijks met oogen ziet. Het Christendom heeft onze wetgeving, ons bestuur en onze zamenleving doortrokken. Het is 't Christendom boven kerkelijke afzondering, gelijk de menschheid is boven de volkeren, ofschoon zij ze allen omvat, gelijk de wetenschap is boven de stelsels, waarvan zij de moeder is. Het is de invloed van het Christendom, die zich, de wet spreke of verzwijge het, in het publiek onderwijs zal doen gevoelen. — De spreker komt nu tot zijne conclusie. Hij merkt op, dat het onderwerp in al. 1 en 2 is tweeledig. Het artikel bevat in die alinea's, 1°. eene omschrijving van de roeping van den onderwijzer; en 2°. het bevel, dat hij die roeping niet overschrijde. Het eerste is dus enunciatief, het tweede prohibitief.

De Heer Storm verklaart zich vóór het amendement van den Heer Thorbecke.

De Heer Mackay is tegen de opname van het woord: *Christelijk*, omdat, na het behoud der gemengde school, het woord niets beteekent.

De Heer Elout deelt in hetzelfde gevoelen en rigt eenige vragen tot de Ministers van Justitie en van Binnenl. Zaken, ten doel hebbende om te weten, welke uitlegging zij aan het woord *Christelijk* geven.

Ten slotte is de Heer Groen van Prinsterer aan het woord, die verzoekt van wege het vergevorderde uur, zijne rede op morgen voort te zetten.

Zitting van Donderdag 9 *Julij.*

Voortzetting der beraadslagingen.

De Heer Groen van Prinsterer zegt dat de groote vraag is of het woord *Christelijke* uit de 1e alin. zal worden geligt; z. i. is hier de naam voor de zaak ten eenenmale onverschillig, want alles zal afhangen van de practijk en van den Onderwijzer. Na de aanneming van art. 16 is de quaestie op een ander terrein gekomen. Nu is het woord *Christelijk* meer dan ongepast; want nu is bijkans eenstemmig beslist, dat de openbare school toegankelijk zal zijn voor alle gezindheden. De vereeniging van Israëliten en Christenen, met gelijk regt van veto, kan hij niet anders karakteriseren dan verloochening van het Christendom.

Spreker verdeelt vervolgens zijn betoog in drie deelen, als: 1°. dat het systeem van art. 16 strijdt tegen de Grondwet; 2°. dat, nu men dat systeem gegeven heeft, er ook geheel neutrale scholen moeten bestaan; en 3°. dat men (sprekers partij) nu vooral beschermd moet worden tegen de onderscheidene pogingen om stelselmatig op te komen tegen het hoofdbeginsel van strikte neutraliteit.

Ten slotte zegt de Spr. dat de aanneming der wet zal veroorzaken dat de Bijbel meer en meer uit de school zal worden geweerd en daardoor zal leiden tot een zedekundig en rationalistisch geteem, om te vervallen in geheele onverschilligheid.

De Heer Meylink behandeld de volgende punten: 1°. of de staat in de school voor allen eenig godsdienstig onderwijs kan geven, 2°. of de staat Christelijk godsdienstig onderwijs kan geven, en 3°. welke de waarde is en de gevolgen zullen zijn van de bepalingen van art. 22. Hij is tegen de opname van het *Christelijk* beginsel in de wet.

Bij de afzending van dit berigt is de Heer Godefroi aan het woord.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 7 Julij.

De alhier verblijf houdende Kon. familie van Oude heeft na lang aanhouden, een gehoor bij de Koningin verkregen. De zwarigheid dat de Indische Koningin-Moeder niet ongesluijerd wilde verschijnen was opgeheven door dat H. M. goedgunstig had toegestaan dat de Vorstin zich gesluijerd voor haar zou vertoonen. De Koningin-Moeder gaf aan Groot-Brittannies gebiedster een eigenhandigen brief van haren zoon den Koning van Oude.

— Eene Commissie van het Lagerhuis is thans bezig onderzoek te doen naar de verkiezing van het lid Moore, in Ierland gekozen. De geldigheid van die keuze wordt betwist, op grond dat die door bedreigingen van de geestelijkheid daar te lande zou bewerkt zijn. Zoo zou een geestelijke gezegd hebben: dat allen die tegen het belang van Ierland en op den mededinger van den Heer Moore stemden, door den vloek des hemels zouden getroffen worden. De Commissie heeft reeds Dr. Mac Hale, Aartsbisschop van Tuam, in wiens dioecese de Heer Moore verkozen is, in het openbaar in verhoor genomen. De Praelaat maakte geen geheim van zijne beginselen, maar zeide, in antwoord op eene hem gedane vraag: Het geweten van het landvolk behoort onder de leiding en hoede van de bedienaren der godsdienst te staan, en overgelaten te worden aan hen zelven, aan hunnen God en aan de Priesters. Het is alzoo mijn voornemen, ten allen tijde denzelfden invloed op de verkiezingen uit te oefenen als ik tot nog toe gedaan heb, doch daarbij geweld, bedrog of ook maar slinksche streken aan te wenden, is iets hetgeen ik volstrekt afkeur. Wanneer iemand goedvindt zijnen geestelijke over burgerlijke zaken te raadplegen, en hij diens raad opvolgt, dan handelt hij vrij. Zoo behoort aan het Iersche landvolk vrijheid bij de verkiezingen gelaten te worden.

De vrijzinnige bladen keuren de verbreiding van zulke beginselen ten hoogste af.

— Lord Palmerston heeft in het Parlement verklaard, dat de regering zich verzet tegen de plannen van den Heer de Lesseps, tot doorgraving der landengte van Suez, uit hoofde dat zulks zou leiden om Egypte van Turkye te scheiden, en de handelsbelangen van Britsch-Indië in gevaar te brengen.

— In de maand Junij hebben 122 schipbreuken plaats gehad. Gedurende de 6 eerste maanden dezes jaars 1082.

— Te Shrewsbury heeft eene noodlottige gebeurtenis plaats gehad. Bij gelegenheid van het jaarlijksche muziekfeest, dat op een eilandje in de Severn wordt gegeven, wilde het publiek, waaronder eenige dronken lieden waren, eene luchtig ongeslagen pontonbrug overgaan, maar zulks te onbesuisd geschiedende, brak de brug en 150 personen vielen in het water. Aan 10 hunner heeft zulks het leven gekost.

— Officieren, die met de laatste postpakketboot uit Indië zijn overgekomen, verhalen dat Calcutta als in staat van beleg was en de bruggen waren opgetrokken, en 7 Europesche regementen waren er vereenigd. Volgens hen zou onder de inlandsche bevolking van Indië het denkbeeld heerschen, dat de Britsche heerschappij er met dit jaar moet ophouden. In het Presidentschap Madras heeft de afkeer van Engeland, naar men meent, niet zooveel invloed als in Bengalen. Te Bombay wordt de Britsche heerschappij veilig geacht, zij heeft er warme aanhangers onder de aanzienlijke inboorlingen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 7 Julij.

De Keizer leeft te Plombières zeer afgezonderd. Hij verdeelt zijnen tijd tusschen den arbeid en het doen van wandelingen. Het gebruik der baden werkt heilzaam op zijne gezondheid.

— De herstemmingen zijn alles behalve naar den zin der Regering uitgevallen, hoewel zij naar men zegt, alle mogelijke middelen heeft beproefd om de arbeiders tot deelneming op te wekken. Volgens opgave van den *Moniteur* hebben de candidaten der oppositie hier ter stede de meerderheid verkregen. De Generaal Cavaignac is in het 3de district gekozen met 10,959 stemmen tegen 9952 stemmen, welke de Heer Thibaut had verkregen. In het 4de district is de Heer Ollivier gekozen met 11,005 stemmen, de Heer Varin bekwam slechts 10,006 stemmen. In het 9de district is de Heer Darimon gekozen met 12,078 stemmen; terwijl de Heer Lanquetin slechts 11,038 stemmen op zich vereenigde. In het dep. Maine-et-Loire is de Heer Dubois, Maire van Angers en regerings-candidaat, verkozen. In het dep. de la Somme heeft daarentegen de regerings-candidaat het onderspit gedolven, en is de Heer Morgan verkozen, die echter niet als een bepaald tegenstander van de Regering kan beschouwd worden. Als de verkozen leden allen den eed afleggen, zal de oppositie in het Wetg. Ligchaam 7 stemmen hebben. Het is reeds zeker dat de HH. Darimon en Ollivier den eed zullen doen, en zeer waarschijnlijk ten opzigte van de HH. Carnot en Goudchaux, maar twijfelachtig is zulks wat den Generaal Cavaignac betreft.

— In de *Mon. Israëlite* leest men het volgende: Drie Israëliten zijn gekozen als Afgevaardigden bij het Wetgevend Ligchaam, de Heeren Koenigswarter, Goudchaux en Javal. Het geheele getal der Afgevaardigden bedraagt 267, dus op eene bevolking van 35 millioen 1 voor 131,086 inwoners. Daar er niet meer dan 100,000 Israëliten in Frankrijk zijn, zouden zij, volgens dien maatstaf, slechts één Afgevaardigde kunnen zenden, en zij hebben er drie. Een bewijs van de zucht tot verdraagzaamheid en tot gelijkstelling van alle belijdenissen, die de ingezetenen bezielt.

— In Kabylie worden de krijgsbedrijven met goed gevolg voortgezet. De bergbewoners gaan voort zich te onderwerpen. De Generaal Mac Mahon is gekwetst geraakt.

SPANJE.

MADRID, 5 Julij.

De Koningin heeft aan het beeld van Onze Lieve Vrouwe van Atocha al de kleederen geschonken die zij onlangs bij eene hooge godsdienstige plegtigheid droeg, alsmede al de kostbare diamanten die alsdoen haar toilet versierden.

— De Regering is door de Cortes gemagtigd om voorloopig de wet op de drukpers in werking te brengen.

ITALIE.

De oproerlingen, die een aanval op Sapri hebben beproefd, zijn door de burgerwacht in vereeniging met de gendarmerie en de jagers aangegrepen. 100 man van de zijde der oproerlingen zijn daarbij gedood en 30 gekwetst. In Calabrie is het rustig.

Aan de brug van Var heeft men diegenen aangehouden die het fort Diamant te Genua hebben willen bemagtigen. Zij stonden op het punt om op Fransch grondgebied te vlugten.

OOSTENRIJK.

WEENEN, 6 Julij.

De Keizer en de Keizerin van Rusland zijn in welstand te Kissingen aangekomen en aldaar begroet door den Koning en de Koningin van Beijeren. Na een verblijf van 14 dagen zullen HH. MM. met de Keizerin-Weduwe naar Berlijn gaan, alwaar zij tegen den 21sten worden verwacht.

— Bij eene alhier sedert kort geopende zweminrigting oefenen zich de leerlingen in de zwemkunst op de toonen der muziek. Evenals de toonen van een marsch bij het loopen lust en opgewektheid te weeg brengen schijnen deze ook op de zwemmers eene soortgelijke uitwerking te hebben. Hierdoor is het eentoonige onaangename geschreeuw van den meester, die de maat bij het zwemmen aangeeft, overbodig en een groot aantal leerlingen kunnen thans te gelijker tijd op de maat van de muziek hunne bewegingen in het water volbrengen. Ook heeft men voor eerstbeginnende zwemmers eene groote verbetering uitgedacht. Zij behoeven zich niet meer aan een touw te laten hangen, maar rusten op eenen toestel ingerigten zwemgordel.

— Te Krakau is een gedeelte van een heuvel ingestort, tijdens eenige arbeiders bezig waren rotsen te doen springen, voor de plaatsing eener kapel. De genoemde arbeiders werden daardoor levend begraven. Men heeft terstond al het mogelijke in 't werk gesteld om hen te redden, maar hoewel hiertoe slechts een half uur noodig was, waren er reeds 4 overleden.

RUSLAND.

In het jaar 1862 zal het 1000-jarig bestaan van het Russische rijk plegtig worden gevierd. De Minister van Binnenl. Zaken staat reeds nu de inzamelingen toe, van gelden ter oprigting van een gedenkteeken, dat te Novogorod, den zetel van den oudsten Russischen Staat, tegen dien tijd zal worden onthuld.

— Berigten uit den Caucasus maken melding van onderscheidene gevechten en schermutselingen met de bergbewoners, die meestal ten nadeele der laatsten zijn afgeloopen.

TURKYE.

Te Konstantinopel is een gruwelijke moord gepleegd, op den persoon van Cherki-Pacha, Lid van den Raad van Politie. Een zijner onderhoorigen, door wraak bezield, is in zijnen harem doorgedrongen en heeft hem met dolksteken afgemaakt. De vrouw van het slagtoffer wilde den moordenaar vast houden, maar dit koste haar het leven. Na deze dubbele misdaad heeft de moordenaar zich zelven gevangen gegeven en volledige bekentenis afgelegd.

— Uit Tunis wordt berigt dat een Israëliet aldaar door de Mooren beleedigd zijnde, zulks met hoonende uitdrukkingen tegen Mahomed had beantwoord. Dit had zijne inhechtenisneming ten gevolge; daarna werd hij, op bevel van den Bey, onthoofd en zijn lijk aan de woede des volks overgeleverd. Tegen deze handelwijze was door de Europesche Consuls protest ingeleverd.

Burgerlijke Stand.

Van den 2 tot en met den 8 Julij 1857.

BEVALLEN: M. van Leeuwen, geb. de Vroede, Z. — A. Roomberg, geb. Breedeveld, Z. — C. Bijl, D. — E. Kloos, geb. Brakel, Z. — G. Dreef, geb. van der Steen, D. — M. Pynaker, geb. Klyn, D. — C. Stouten, Z. — L. Oortwen, geb. Rent, Z. — C. A. Pennekamp, Z. — J. C. de Roo, D. — M. de Kier, geb. Duykers, Z. — S. E. Hoppenbrouwer, geb. Anibe, D. — T. Barendse, geb. Wouters, D. — E. Smit, geb. Le Mair, Z. — S. de Beer, geb. de Wolf, Z. — H. G. Bender, geb. Verboog, D. — W. J. M. Hoorn, geb. Geertsema, D. — G. Grama, geb. Selier, Z. — P. van Wittenberg, geb. Schild, Z. — H. C. B. Beech, geb. van Ditmar, D.

GEHUWD: H. van Zoelen, Jm. en M. J. van Suzan, Jd.

OVERLEDEN: J. Huber, 50 j. — P. C. van Berkel, D., 6 m. — P. J. van Leeuwen, Z., 8 j. en 9 m. — C. Grijtkamp, 33 j. — J. Koesenaar, Z., 3 m. — J. de la Rie, Z., 4 m. — S. Riebeck, geb. Frankhuizen, 71 j. — C. A. H. Reppenstrijdt, Z., 4 m. — P. Kop, Z., 6 j. en 4 m. — W. F. van Campen, D., 2 j. — J. Marks, D., 1 j. en 5 m. — M. C. Kok, D., 5 j. en 4 m. — L. W. van Schoonhoven, 53 j. — B. de Kier, Z., 1 j. en 3 m. — M. Kokkedee, D., 10 w.

KERKNIEUWS.

Te Vlissingen is tot Predikant bij de Herv. Gemeente beroepen Ds. D. Bresser, te Streijen. Te Vianen Ds. F. A. van Loenen, te Hoenderloo.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIEN AAN DE UTRECHTSCHE HOOGESCHOOL.

Den 4den Julij de Heer J. J. F. de Jong van Beeck en Donk, in de Regten, na verdediging van zijn Akademisch Proefschrift, bevattende: *Bijdrage tot de geschiedenis van den Raad en Leenhove van Brabant en lande van Overmaze, 1591—1595.*

Denzelfden dag de Heer H. H. Hiddinga, in de Regten, met *Theses.*

Denzelfden dag de Heer H. Snellen, in de Geneeskunde, na verdediging van zijn Akademisch Proefschrift: *Over den invloed der zenuwen op de ontsteking.*

De Ondergeteekende geeft langs dezen weg kennis dat, door tusschenkomst der Diakenen, bij hem ontvangen is eene gift van *f* 4.00 voor het *Weduwenfonds der Leydsche Predikanten.* De onbekende gever ontvange vriendelijken dank en de opmerkzaamheid der Hervormde gemeente worde bij deze gelegenheid gevestigd op eene zaak, die voor hare Leeraren gewigtig en in zoover ook voor haar zelve niet van belang ontbloot is.

LEYDEN, 7 Julij 1857. A. RUTGERS VAN DER LOEFF.

ADVERTENTIEN.

Heden overleed tot mijne en mijner Kinderen bittere droefheid, mijne geliefde Echtgenoote W. C. DYKMAN, in den ouderdom van ruim 54 en na eene gelukkige Echtverbindtenis van ruim 26 jaren.

Wat wij in haar verliezen kunnen alleen zij beseffen die haar eenigzins van nabij gekend hebben.

VOORSCHOTEN, 5 Julij 1857. A. KRANENBURG.

Voor de bewijzen van deelneming bij de bevalling mijner Echtgenoote, betuig ik mijnen hartelijken dank.

W. ZAHN,
1ste Luit. der Infanterie.

LEYDEN, 9 Julij 1857.

MUSIS SACRUM.

EERSTE DAMES-CONCERT

Op ZOMERZORG,

Vrijdag 10 Julij, 's avonds te zeven ure.

Tot het leeren Wollen- en Linnennaaijen en Borduren, kunnen geplaatst worden 3 à 4 fatsoenlijke Burger Meisjes, bij J. C. M. HENDRIKSE, geb. BRUGMAN, Papengracht, Wijk IV, No. 365.

D. S. en J. D. BARNSTEYN, te *Leyden*, zijn thans ruim voorzien van een aantal beste **vette Schapen**, waarvan het Vleesch, Bouten en Côteletten, door hen dagelijks in de Stads-Vleeschhal tegen matige prijzen en goede bediening verkocht wordt. Bestellingen worden ook aangenomen ten hunnen woonhuize, Breedestraat bij het Gangetje.

VERKOOPING IN DE STADS-BANK VAN LEENING TE LEYDEN,

op Dingsdag den 14den Julij 1857, des Voormiddags ten 10 ure, van **Verstane Panden**, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte **Goederen**, belend in de maand Maart 1856.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

Men is van meening, ingevolge bekomen magtiging der Arrondissements-Regtbank te *'s Gravenhage*, ten overstaan van den aldaar residerenden Notaris J. W. VAN DEN BERGH, in het openbaar in het *Venduhuis der Notarissen*, in de *Nobelstraat te 's Gravenhage*, op Woensdag den 12den Augustus 1857, des voormiddags ten 11 ure te Veilen, en op Woensdag den 19den daaraanvolgende, insgelijks des voormiddags ten 11 ure, te Verkoopen:

Gemeente *Voorhout.*

No. 1. De kapitale BOUWMANSWONING, genaamd *Oosthout*, bestaande uit hechte, sterke en weldoortimmerde BUIZINGE, gemerkt No. 64, ZOMERHUIS, KARNSCHUUR, STALLINGEN voor 26 Koebeesten en 4 Paarden, WAGENSCHUREN met VARKENSHOKKEN, DORSCHVLOER, een zes roeden HOOIBARG, verdere getimmerten, ERF, WERF, TUIN en BOOMGAARD, BEPOTING en BEPLANTING, mitsgaders onderscheidene percelen uitmuntend en weltoegemaakt WEI- OF HOOI- EN TEELLAND, BOSCHHAKHOUT en WEG, met opgaand Geboomte beplant, alles te zamen groot 64 bunders, 2 roeden en 47 ellen, staande en gelegen annex elkander, in den Luizenmarkt polder, aan den Voorhouter weg, nabij het Dorp in de Gemeente *Voorhout*, Arrondissement *Leyden*, bij het Kadaster bekend in Sectie B, Nos. 245, 246, 249bis, 250, 253 tot en met 258, 262, 263, 264, 270, 274, 276, 277, 305 tot en met 310, 350, 351, 353, 354, 356 tot en met 361, 402 tot en met 405, 407 tot en met 410, 412, 424, 425, 1025 tot en met 1049, zijnde belend aan de eigendommen van Mejufvrouw C. H. JOCHEMS, de R.-K. Gemeente van *Sassenheim*, nu Wijlen Vrouwe A. W. Gravinne VAN BYLANDT, geboren TWENT, DAMMES VAN RIJN, WILLEM VAN LEEUWEN, de R.-K. Gemeente van *Voorhout*, WILLEM DE WILDT, Mevrouw de Weduwe RENTE LINZEN, geboren VOORBERGH, den Heer J. LEEMBRUGGEN en den Heer Mr. E. VAN OLDEN.

Het voorschreven Onroerend Goed zal worden geveild in 13 perceelen, welke bij de gunning eerst afzonderlijk en daarna in combinatiën ter verkoop zullen worden voorgesteld.

Gemeente *Steenbergen.*

No. 2. Vijf percelen extra best BOUWLAND en UITWEG, te zamen groot 11 bunders, 50 roeden en 90 ellen, genaamd *Het Kerkegors*, alle gelegen annex elkander in den polder het Kruisland, onder de Gemeente *Steenbergen*, Arrondissement *Breda*, Kadaster Sectie N, Nos. 94 tot en met 99, belend aan de eigendommen van de Heeren C. L. A. CUYPERS en C. A. en G. DE WIT.

De voorschreven Onroerende Goederen zijn alle bij aangeplakte Biljetten breeder omschreven.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris VAN DEN BERGH, alwaar in tijds de bewijzen van Eigendom en de Verkoopsvoorwaarden, mitsgaders de uittreksels der kadastrale Kaarten en Leggers, ter inzage zullen liggen.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG 8 Julij.

			Laagst koers.	Hoogst koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$63\frac{9}{16}$	$63\frac{5}{8}$	$63\frac{11}{16}$
Dito Certificaten	〃 3	〃	$76\frac{7}{8}$	77	77
Dito dito	〃 4	〃	$96\frac{3}{16}$	—	—
Amortisatie Syndicaat	〃 $3\frac{1}{2}$	〃	$91\frac{3}{16}$	—	—
Handelmaatschappij	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	159	$159\frac{1}{2}$	$159\frac{1}{2}$
O. I. Leening	〃 4	〃	95	$95\frac{1}{4}$	$95\frac{1}{8}$
Aandeelen Holl. Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito Rijn-Spoorweg	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
BELGIE	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	53	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	〃 3	〃	—	—	—
Dito dito	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
SPANJE, Obligatiën	〃 $1\frac{1}{8}$	〃	$25\frac{1}{4}$	$25\frac{5}{16}$	$25\frac{1}{4}$
Dito Obligatiën	〃 3	〃	$42\frac{15}{16}$	$43\frac{1}{16}$	—
Dito Binnenl. à 6 m.	〃 3	〃	$38\frac{7}{16}$	$38\frac{1}{2}$	$38\frac{7}{16}$
Bewijzen Coupons			$5\frac{1}{4}$	$5\frac{1}{2}$	$5\frac{5}{16}$
PORTUGAL, te Londen	〃 3	〃	46	$46\frac{1}{8}$	46
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	〃 5	〃	$105\frac{3}{8}$	$105\frac{1}{2}$	$105\frac{1}{2}$
Dito dito 1828 en 1829	〃 5	〃	$103\frac{1}{2}$	—	—
Certif. bij dito 1831 en 1833	〃 5	〃	—	—	—
Dito 1840	〃 4	〃	$88\frac{1}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	〃 4	〃	88	$88\frac{1}{16}$	88
Dito dito Nieuwe	〃 4	〃	—	—	—
Inschrijving in Assign.	〃 6	〃	—	—	—
Certificaten van dito	〃 6	〃	$67\frac{1}{8}$	$67\frac{1}{4}$	—
POLEN, Aandeelen 1835	fl. 500	〃	154	$154\frac{1}{2}$	—
Dito Obligatiën	〃 4	pCt.	$80\frac{1}{16}$	$80\frac{3}{8}$	—
PRUISSEN, Obl. te Londen	à $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	〃 5	〃	$78\frac{1}{2}$	—	—
Dito	〃 4	〃	$62\frac{3}{4}$	—	—
Dito Metall.	〃 5	〃	$76\frac{1}{4}$	$76\frac{1}{2}$	$76\frac{1}{2}$
Dito Nieuwe	〃 5	〃	$87\frac{13}{16}$	$87\frac{7}{8}$	—
Dito 1847	〃 $2\frac{1}{2}$	〃	$39\frac{3}{4}$	$39\frac{13}{16}$	—
BRAZILIE, 1824 100 £	〃 5	〃	—	—	—
SARDINIE	〃 5	〃	—	—	—
PERU, Geldleening 1854	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
VENEZUELA, Obligatiën 6 pCt. nu	〃 $4\frac{1}{2}$	〃	—	—	—
GRENADA, Obligatiën	〃 $3\frac{1}{4}$	〃	$22\frac{1}{8}$	$22\frac{3}{16}$	—
MEXICO, Obligatiën 1851	〃 3	〃	22	$22\frac{1}{8}$	22
N.-AMERIKA, Bankactiën			—	—	—

Grieken $5\frac{1}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt. Prolongatie $3\frac{1}{2}$ pCt. Wissel-Disconto 4.
De Wisselkoers der Gouden Tiengeldenstukken à 9.965 à 9.90.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.